

Vuoden 2017 toinen osavuositarkastus 1.1.–31.8.2017

VD/8461/02.01.02.00/2017

KN/PM/MR/NJ

Talousarvion täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden mukaisesti talousarvion määrärahojen ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle vuosikolmanneksittain tammi-huhtikuun, tammi-elokuun sekä tilinpäätöksen yhteydessä koko vuoden osalta. Vuoden 2017 toinen osavuositarkastus on laadittu tilanteen 31.8.2017 mukaisesti.

Toimintaympäristön kehitys

Vantaan väkiluku kasvoi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan tammi-heinäkuussa 2017 runsaalla 2160 hengellä. Tämä on noin 700 henkeä vähemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2016. Ero muodostui toisaalta kuntien välisestä muuttoliikkeestä saatavan muuttovoiton sekä myös maahanmuutosta saatavan muuttovoiton vähenemisestä edellisvuoteen verrattuna. Luonnollinen väestömuutos, syntyneiden enemmitys kuolleisiin nähden, pysyi sen sijaan likimain vuoden 2016 vastaavan ajanjakson tasolla.

Muuttovoittoa ulkomailta kertyi tammi-heinäkuussa 2017 vajaat 550 henkeä, mikä on noin 300 henkeä vähemmän kuin mitä se oli vuotta aiemmin vastaavalla ajanjaksolla. Kuntien välinen muuttoliike kasvatti Vantaan väkilukua runsaalla 900 hengellä, missä oli laskua vuotta edeltäneeseen vastaavaan ajanjaksoon noin 400 henkeä. Syntyneiden enemmitys kuolleisiin nähden pysyi ennallaan runsaassa 700 hengessä. Lapsia syntyi tammi-heinäkuussa runsaat 1500. Syntyneiden enemmitys kuolleisiin nähden oli tammi-heinäkuussa 2017 pääkaupunkiseudulla ja Kuuma-kunnissa yhteensä lähes 2900 henkeä, kun muualla maassa asetelma oli päinvastainen, kuolleiden enemmitys syntyneisiin nähden oli lähes 5000 henkeä.

Suurimpien kaupunkien vertailussa Helsingin, Espoon ja Vantaan väestökehitys eroaa varsin paljon muiden kaupunkien kehityksestä tammi-heinäkuussa 2017. Helsingin väkiluvun kasvu vuoden seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana on ollut varsin nopeata, ennakkoiden jopa noin 10000 hengen väestökasvu koko vuodelle. Merkittävin tekijä tämän kehityksen takana on ollut kotimaan muuttovoiton kasvu. Pääkaupunkiseudun ulkopuolisissa suurimmissa kaupungeissa, Tampereen lukuun ottamatta, kuntien välinen muuttoliike on puolestaan ollut alkuvuonna tappiollista. Syntyneiden enemmitys kuolleisiin nähden on ollut suurinta Espoossa, 940 henkeä.

Työttömänä oli Vantaalla heinäkuun lopussa 13359 henkeä, mikä on 1762 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana. Vantaan työttömyysaste oli heinäkuun lopussa 11,7 prosenttia, mikä on 1,7 prosenttiyksikköä alempi kuin vuotta aiemmin. Helsingissä työttömyysaste oli 12,4 prosenttia, Espoossa 10,5 prosenttia ja kehyskunnissa 9,2 prosenttia. Helsingin seudun työttömyysaste oli 11,2 prosenttia. Pidempään kuin vuoden työttömänä olleita oli Vantaalla heinäkuun lopussa 4191 henkeä, laskua heinäkuun 2016 tilanteeseen verrattuna 1236 henkeä eli 23 prosenttia. Helsingissä pitkäaikaistyöttömyys laski vastaavalla ajanjaksolla 16 prosenttia ja Espoossa 18 prosenttia.

Vantaalla oli työttömänä 1617 alle 25-vuotiasta, mikä on lähes 200 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Helsingissä nuoria työttömiä oli lähes 900 ja Espoossa lähes 70 vähemmän kuin vuosi sitten. Helsingin seudulla alle 25-vuotiaita oli heinäkuun 2017 lopussa työttömänä noin 9300 henkeä eli noin 1700 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Myös yli 50-vuotiaiden työttömien määrä on laskenut. Heitä oli Vantaalla heinäkuussa 2017 4364, mikä on lähes 600 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Laskeva

suuntaus yli 50-vuotiaiden työttömien määrissä on havaittavissa niin Helsingissä kuin Espoossakin sekä myös KUUMA-kunnissa.

Rakennuslupia on myönnetty alkuvuoden 2017 aikana yhteensä lähes 3000 asunnolle. Määrä on yli 600 pienempi kuin vastaavana ajanjaksona vuonna 2016. Tammi-heinäkuussa 2017 asuntotuotannon aloitusten lukumäärä, yli 2700 asuntoa, oli noin 500 asuntoa enemmän kuin vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana. Vuoden 2016 loppupuolella myönnettyjen rakennuslupien suuri määrä ennakoii myös sitä, että vuoden 2017 asuntotuotannon määrä kokonaisuudessaan ylittää vuoden 2016 tason. Kerrostalo on hallitseva talotyyppi asuntojen uudistuotannossa.

Liike- ja toimistorakennusten aloitukset ovat kerrosneliömetreillä mitattuna kaksinkertaistuneet vuoden 2017 kahdeksan ensimmäisen kuukauden aikana verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon. Myös varistorakennusten osalta kasvu on ollut huomattavan suurta, 85 prosenttia, vaikkakin rakennuskohteiden lukumäärällä mitattuna ollaan edellisen vuoden vastaavan ajanjakson tasolla. Liikenteen rakennuksissa on tapahtunut huomattava pudotus niin aloitettujen kohteiden lukumäärän kuin erityisesti niiden kerrosalan suhteen.

Elokuun 2017 lopulla keskeneräisenä oli vajaat 325000 kerrosneliömetriä muuta kuin asuinrakentamiseen liittyvää kerrosalaa. Verrattuna elokuun 2016 lopun tilanteeseen keskeneräisen rakennuskannan määrä oli elokuun 2017 lopulla lähes samalla tasolla. Liikerakennuksissa ja liikenteeseen liittyvissä rakennuksissa keskeneräisen kerrosalan määrä on pienentynyt, kun taas toimisto-, teollisuus- ja varistorakennusten osalta keskeneräisen kerrosalan määrä on kasvanut vuoden 2016 elokuun lopun tilanteeseen verrattuna. Edelleen, verrattuna vuoden 2016 kahdeksan ensimmäisen kuukauden kehitykseen, on vuoden 2017 aikana elokuun loppuun mennessä valmistunut noin 17 prosenttia enemmän muuta kuin asuinrakentamiseen liittyvää kerrosalaa. Erityisesti toimistorakentaminen ja varistorakentaminen ovat lisääntyneet, kun taas sekä liikerakentaminen että liikenteeseen liittyvä rakentaminen ovat vähentyneet.

Verorahoituksen kehitys

Kaupunki on saanut tammi-elokuussa 2017 verotilityksiä yhteensä 661 milj. euroa (2016: 650 milj. euroa), josta kunnallisveroja 599,9 milj. euroa (2016: 598,6 milj. euroa), yhteisöveroja 58,5 milj. euroa (2016: 48,7 milj. euroa) ja kiinteistöveroja 2,1 milj. euroa (2016: 2,4 milj. euroa). Kiinteistöverot tilitetään pääosin kahdessa erässä syys- ja lokakuussa.

Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille tammi-elokuussa 0,4 prosenttia edellisvuotta vähemmän, Vantaalla oli kasvua 0,2 prosenttia. Verovuoden 2017 kunnallisveron ennakoita kaupunki on saanut tammi-elokuussa yhteensä 494,6 milj. euroa, 0,9 prosentin kasvu edellisvuoteen verrattuna.

Kuntaliitto on päivittänyt kuntakohtaisen verokehikkonsa syyskuussa vuoden 2015 valmistuneen verotuksen, vuoden 2016 ennakonpidätyksen alaisten tulojen tulokehitystilaston (ennakkotieto), valtiovarainministeriön uusimpien verotuloennusteiden sekä arvioidun väestön kehityksen perusteella. Kunnallisveroja ennustetaan kehikon mukaan kertyvän Vantaalla noin 17 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa on oletettu. Vuoden 2016 verotus valmistuu loka-marraskuussa, mahdollinen jako-osuuden tarkistus sekä marraskuun tilityksen suuruus varmistuvat lopullisen verotuksen valmistuttua. Joulukuussa tarkastettaneen myös vuoden 2017 ennakoiden kuntaryhmän ja kunnittaiset osuudet.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 58,5 milj. euroa tammi-elokuussa, kasvua 20,1 prosenttia edellisvuoteen nähden. Myös koko maassa kuntien vastaava yhteisöverojen muutos

edellisvuoteen oli 20,1 prosenttia. Vantaan yhteisöverotulojen ennustetaan kuntaliiton kehikon mukaan ylittävän talousarvion 16,5 milj. eurolla. Yksittäisen yrityksen kertaluontoisen ennakontäydennysmaksun osuus on tästä noin 9 milj. euroa.

Kuntaliiton kehikon mukaan kiinteistöverotilityksiä kertyisi Vantaalle 77,7 milj. euroa vuonna 2017, joka ylittää talousarviossa oletetun noin 1 milj. eurolla.

Kaupunki saa peruspalvelujen valtionosuutta valtiovarainministeriön päätöksen mukaan 152,2 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 16,6 milj. euroa vuonna 2017. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia kertyisi päätösten pohjalta 168,9 milj. euroa, 0,5 milj. euroa alle talousarvion.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan ylittävän talousarvion noin 35 milj. eurolla, mikäli valmistuva verotus vastaa syksyllä 2017 annettua ennakkotietoa. Valtionosuuksien oletetaan alittavan talousarvion noin 0,5 milj. eurolla.

Käyttötalous

Tammi-elokuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen toimintatuottoja on kertynyt 261,7 milj. euroa, toimintakuluja (ilman HSY ja valmistusta omaan käyttöön) -917,3 milj. euroa ja toimintakatteeksi on muodostunut -655,6 milj. euroa. Tammi-elokuussa toimintatuotot ovat toteutuneet 69 prosenttisesti, toimintakulut 62 prosenttisesti ja toimintakate 61 prosenttisesti talousarvioon nähden.

Ennusteen mukaan toimintatuotot kasvavat 399 milj. euroon ja toimintakulut 1 417 milj. euroon (ilman HSY ja valmistusta omaan käyttöön). Toimintatuotot tulevat ennusteen mukaan ylittämään talousarvion noin 21 milj. eurolla. Suurimpana selittäjänä ovat maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan sopimustulojen, rakennusvalvonnan maksutuottojen ja maanmyyntitulojen ylitykset. Toimintakulut (ilman VOK, HSY) alittavat talousarvion ennusteen mukaan noin 38 milj. eurolla. Alitusta selittävät mm. talousarviossa ennakoitua pienemmät henkilöstökulut, toimeentulotuen kulut sekä joukkoliikenteen kulut. Toimintakatteen ennustetaan siten toteutuvan noin 59 milj. euroa talousarviossa oletettua parempana.

Verotulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 35 milj. eurolla ja valtionosuustuottojen alittavan talousarvion 0,5 milj. eurolla.

Rahoitustuotot tulevat alittamaan talousarvion 3,1 milj. eurolla. Rahoituskulujen ennustetaan alittavan talousarvion noin 3,7 milj. eurolla edelleen matalana pysyvistä korkotasosta johtuen.

Poistoja ja arvonalentumisia on tammi-elokuussa toteutunut 79,6 milj. euroa. Poistot ja arvonalentumiset tulevat ylittämään talousarviossa oletetun noin 10 milj. eurolla. Vuodelle 2017 kohdistuu Myllymäen koulun, Kivistön koulun ja Hämeenkyllän koulun purkamisten takia ylimääräisiä lisäpoistoja noin 8,5 milj. euroa. Lisäksi KOy Vantaan Erikakseen tulee kohdistumaan 3,2 milj. euron arvonalennuskirjaus. Poistoja ja arvonalentumisia ennustetaan kertyvän vuonna 2017 yhteensä noin 124 milj. euroa.

Vuoden 2017 toisessa osavuositarkastuksessa vuosikatteeksi ennustetaan noin 153 milj. euroa, joka ylittää talousarviossa oletetun noin 93 milj. eurolla (talousarvio 59,4 milj. euroa). Tulosenuste päättyy poistoista ja arvonalennuksista johtuen elokuun lopussa tehdyn ennusteen perusteella 29,0 milj. euron ylijäämään (talousarvio -54,4 milj. euroa).

Investoinnit

Tammi-elokuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen investointiosan tuloja on toteutunut 3,2 milj. euroa, investointiosan menoja 57,3 milj. euroa ja investointiosan netto on -54,1 milj. euroa.

Toimitilainvestointien ennustetaan alittavan talousarvion noin 13,3 milj. eurolla uudisrakennushankkeiden toteutusajankohtien siirtymisen vuoksi. Aineettoman omaisuuden investointimäärärahojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 3,0 milj. eurolla. Julkisen käyttöomaisuuden investointien arvioidaan ylittävän talousarvion noin 2,5 milj. eurolla ja kiinteän omaisuuden investointien 20,3 milj. eurolla. Kiinteän omaisuuden investointien ennuste sisältää maankäytösopimuksien myötä vastaanotettavien maa-alueiden kirjanpidollisia investointimenokirjauksia, jotka vaikuttavat tilinpäätösvaiheessa noin 12 milj. euroa investointimenoja nostavasti.

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen kokonaisinvestointimenojen ennustetaan vuonna 2017 toteutuvan 124 milj. euron tasolla ja ylittävän talousarvion investointimäärärahat noin 4 milj. eurolla. Investointituloja ennustetaan kertyvän 3,8 milj. euroa ja investointiosan netoksi ennustetaan noin -120 milj. euroa.

Rahoitus

Kaupungin lainakanta kääntyi laskuun vuonna 2016 ja laskee edelleen kuluvana vuonna. Investointitason arvioidaan jäävän vuosikatetta alhaisemmaksi vuonna 2017, joka mahdollistaa lainakannan laskun. Tähän vaikuttaa kertaluontoisesti mm. yhteisöveron 9 milj. euron kertaerä. Lisäksi kaupungin rahoitusta tukee valtion vuosina 2016–2017 takaisin maksama Kehä III:n laina, josta jälkimmäinen 19,2 milj. euron erä maksetaan kaupungille kuluvana vuonna.

Vuoden 2017 aikana kaupunki lyhentää pitkäaikaisia lainoja ml. ennenaikaiset takaisinmaksut n. 155 milj. euroa. Kaupunki nosti uutta pitkäaikaista lainaa 60 milj. euroa toukokuun lopussa. Laina nostettiin vuoden 2016 tapaan kiinteäkorkoisena, mikä osaltaan paransi kaupungin korkoriskiasemaa palauttamalla lainasalkun keskimääräisen korkosidonnaisuuden takaisin rahoitus- ja korkoriskipolitiikan mukaiseen vaihteluväliin. Kaupungin kassavarat ovat pysyneet myös kesän yli erittäin hyvällä tasolla. Lopullinen vuoden 2017 brutto- ja nettolainanoton määrä tarkentuu loppusyksystä, kun rahoituksella on tarkempi kuva sekä talousarvion toteumasta että kaupungin likviditeettitilanteen kehityksestä loppuvuonna.

Sähköinen osavuositarkastus

Osavuositarkastuksesta on laadittu myös sähköinen versio eOVK, josta voi helposti seurata kaupungin talouden kehitystä sekä sitovien tavoitteiden ja tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista. Sähköiseen osavuositarkastukseen on linkki vantaa.fi sivuilla sekä extranetissä.

Kaupunginhallitus 25.9.2017 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää vuoden 2017 toinen osavuositarkastus kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Liite 1: Vantaan kaupungin toinen osavuosisikatsaus 2017
- Liite 2: Merkittävien tytäryhtiöiden osavuosisikatsaukset 2/2017
- Liite 3: Sitovien tavoitteiden raportointi 2/2017
- Liite 4: Merkittävien tytäryhtiöiden tavoitteiden seuranta 2/2017
- Liite 5: Raportti kaupungin projektitoiminnasta; käynnissä olevat projektit 31.8.2017

Täytäntöönpano: kaupunkinkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

talousjohtaja Patrik Marjamaa, puh. 050 310 6906, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

talousarviopäällikkö Matti Ruusula, puh. 043 824 9254, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi